

Luku 13

Kylmää sota kolmannessa maailmassa

Oppikirjan sivut 122-127

Siirtomaiden vapautumisen edellytykset

1. Siirtomaavaltojen heikkeneminen

- II MS:n jälkeen

2. Supervaltojen intressit

3. Etelä-Aasian ja Lähi-idän esimerkit

4. Nationalismi (panafrikkalaisuus)

5. YK:n peruskirja

- kansojen tasa-arvo ja itsemääräämisoikeus
- ihmisoikeudet ja syrjinnän kieltäminen

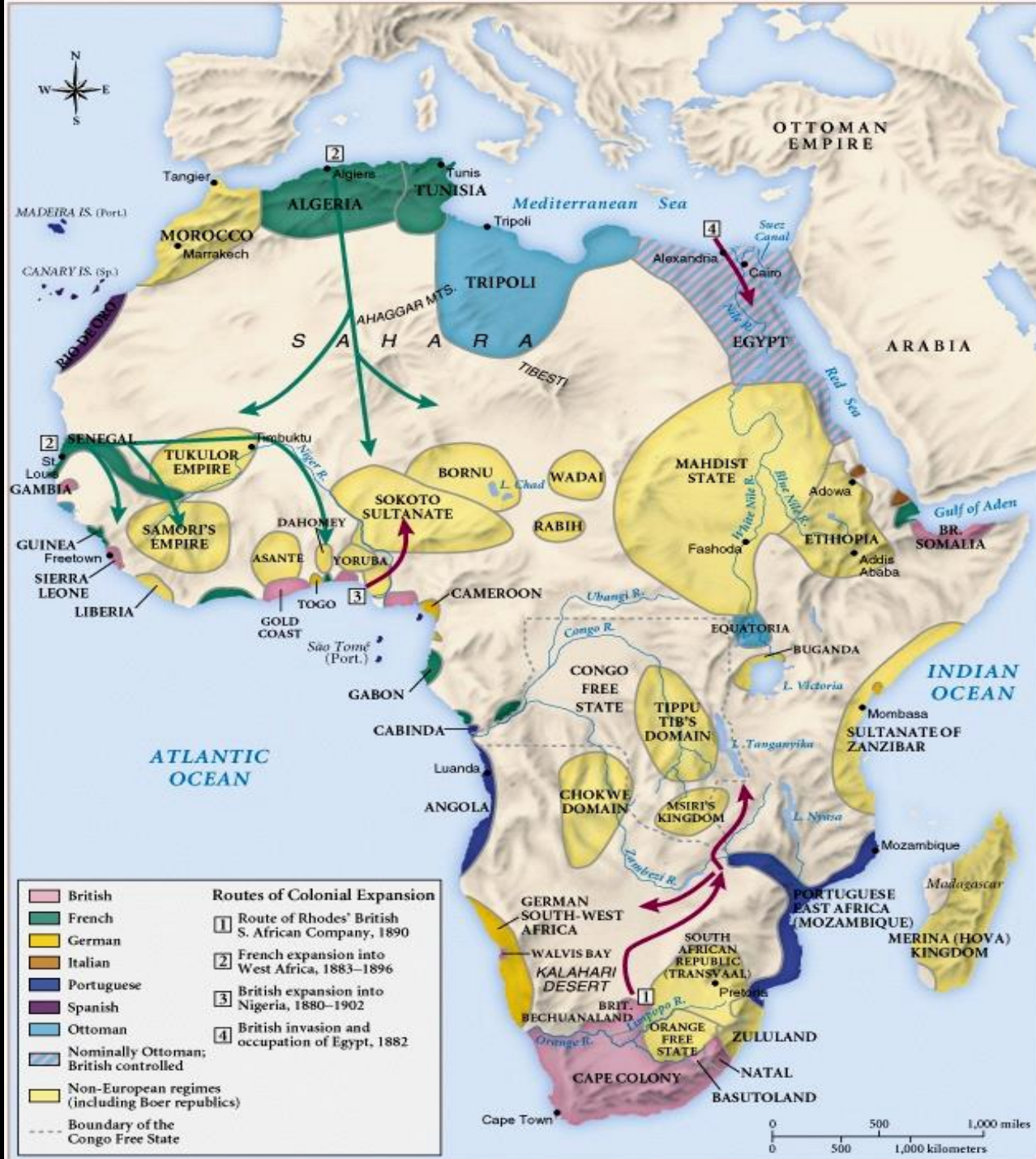
Tehtävä 2. Miten dekolonisaatio vaikutti kylmään sotaan?

- **NL tuki itsenäisyyttä tavoittelevien siirtomaiden vapautusliikkeitä.**
- **USA tuki oikeistolaisia hallituksia.**
- **Korean sota ja Vietnamin sota ovat merkittävimpiä dekolonisaatioon liittyneitä kylmän sodan konflikteja.**
- **Maailman kaksinapaisuus heikkeni, kun siirtomaat itsenäistyivät.**
- **Uusi tilanne näkyi esim. YK:ssa, kun USA:n ja NL:n vaikutusvalta siellä väheni.**

Afrikka

1880

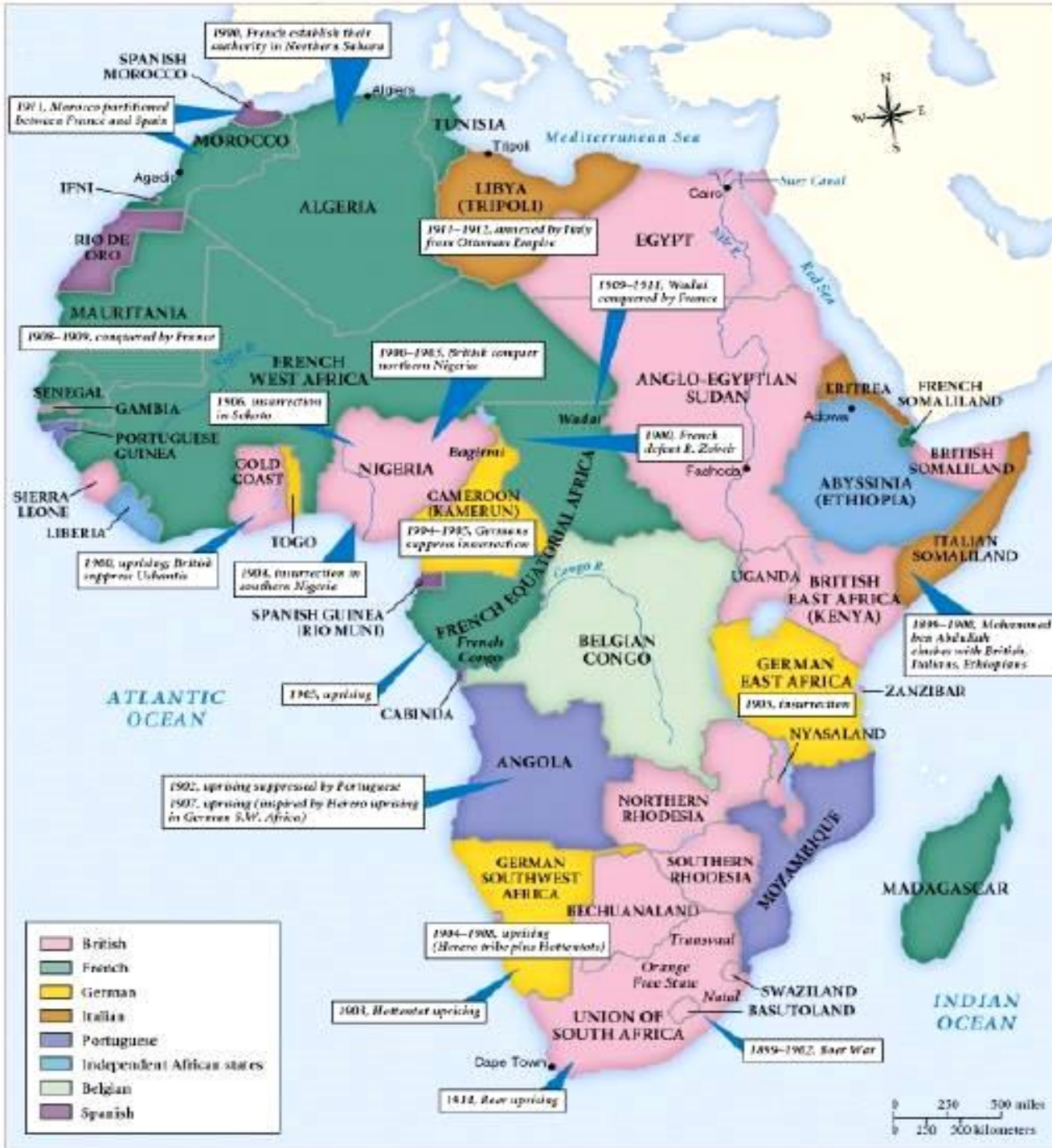
Pieniä kuningaskuntia, rannikolla eurooppalaisten omistuksia

Afrikka

1914

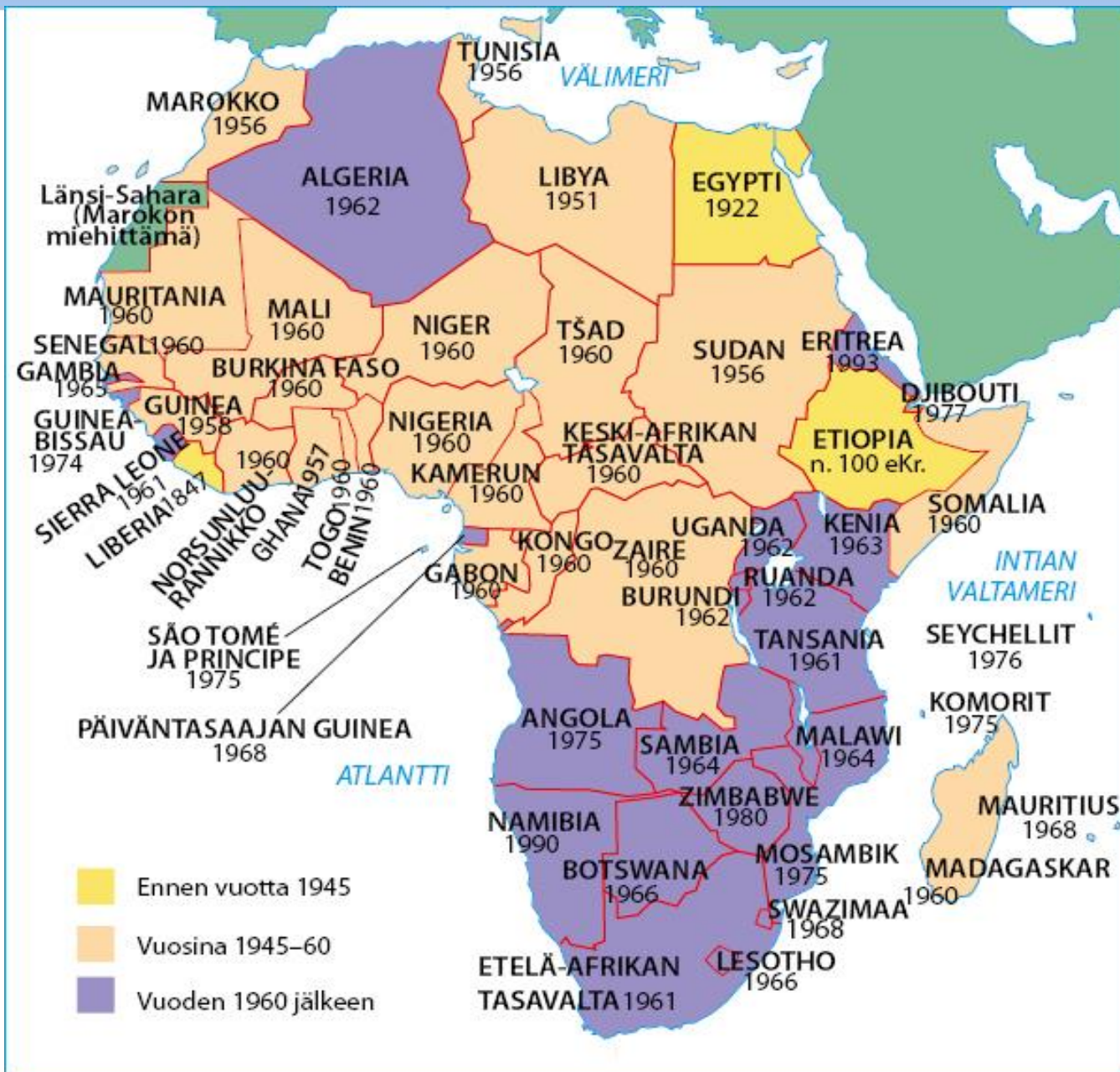
Siirtomaana 98%,
vain Liberia ja
Etiopia itsenäisiä.

Afrikka 2000-l

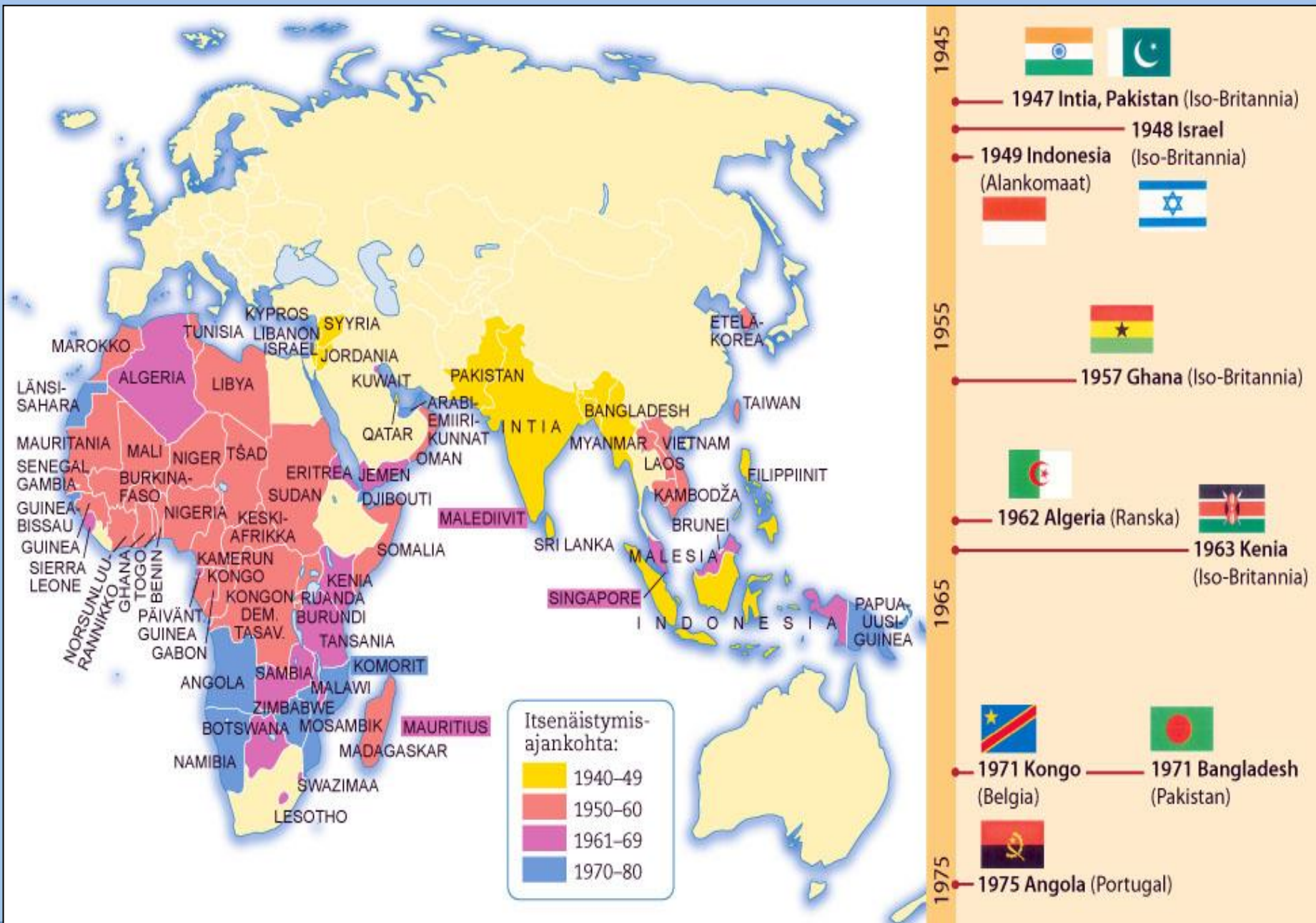
Yli 50 itsenäistä
valtiota

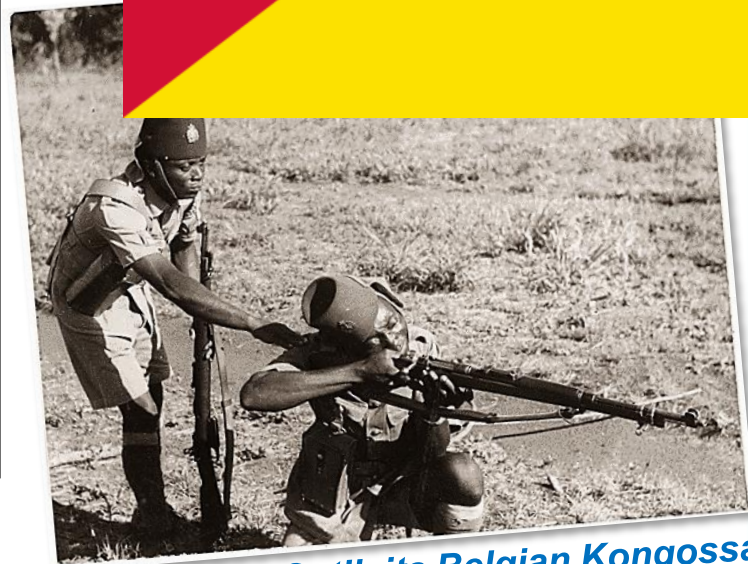
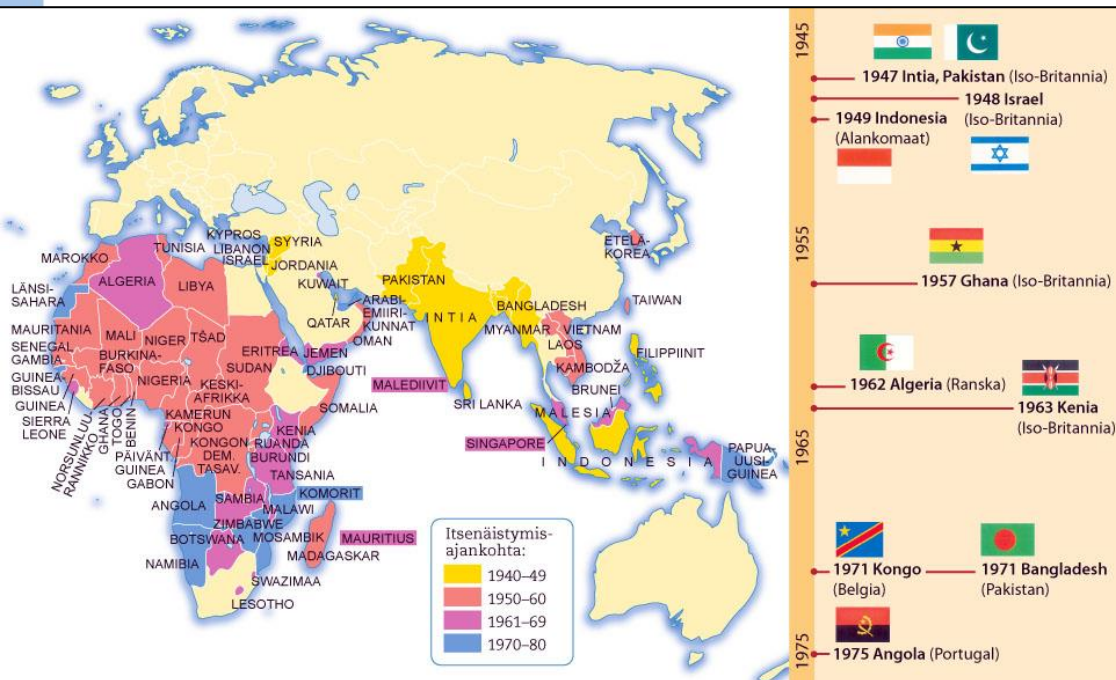

Ongelmia:

- **Rajariidat → sodat**
- **Heimoristiriidat → sisällissodat, etniset vainot**
 - 1994 -> hutut tappoivat yhteensä 800 000 tutsia
- **Demokratiavaje - diktatuuri**
- **Kuiva ilmasto → heikko ruuantuotanto**
- **Väestön kasvu → pakolaisuus**
- **Taudit ja epidemiat**
- **Yksipuolinen talous → velka ja riippuvuus avusta vain kasvaa**
- **Valoa näkyvissä?**

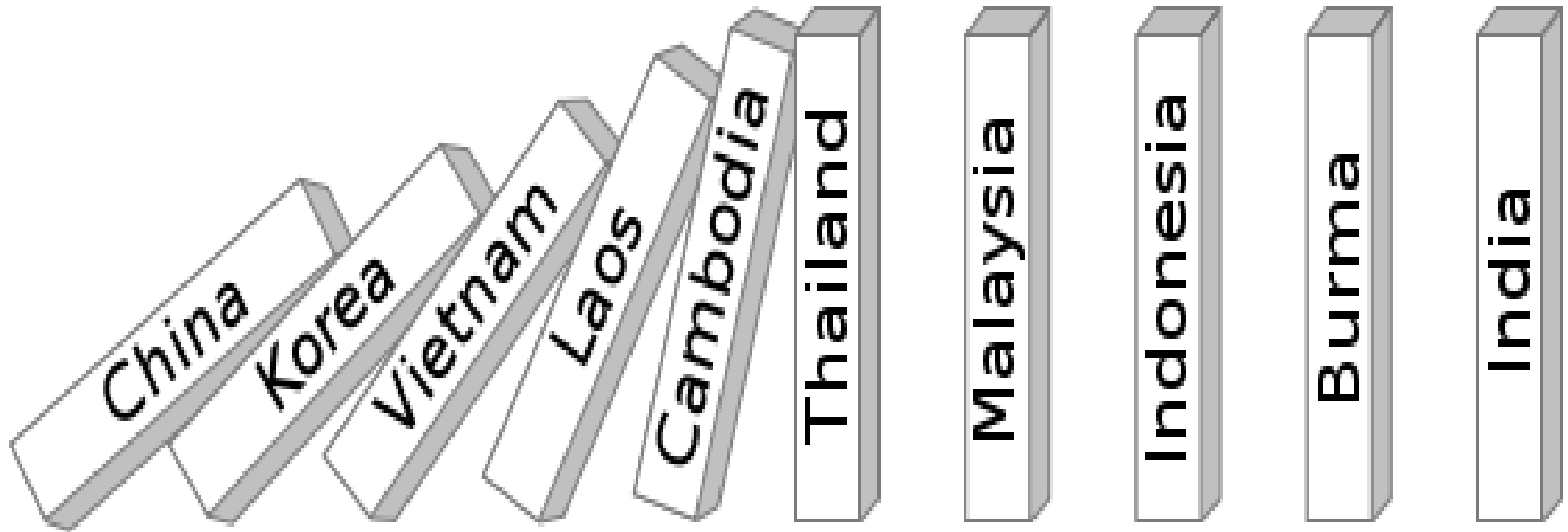
Siirtomaiden itsenäistyminen

Sotilaita Belgian Kongossa.

- Useimmat siirtomaat itsenäistyivät neuvottelujen kautta.
- Siirtomaaisännät eivät halunneet luopua niistä maista, joissa oli arvokkaita luonnonvaroja tai merkittävä eurooppalaisperäinen vähemmistö.
- Väkivaltaisuuksiin jouduttiin esim. Mosambikissa (Portugali) Vietnamissa ja Algeriassa (Ranska), Keniassa (Iso-Britannia), Indonesiassa (Hollanti) ja Kongossa (Belgia).

Dominoteoria (Eisenhower)

"Yhdenkin Kaakkois-Aasian maan menetykset kommunistien hyökkäyspolitiikalle aiheuttaisi vakavia psykologisia, poliittisia ja taloudellisia seurauksia. Jos ajoissa ei ryhdytä vastatoimiin, yhdenkin maan menetykset johtaa mitä luultavimmin siihen, että naapurimaat lyhyessä ajassa alistuvat tai sitoutuvat kommunismiin. Lisäksi seurauksena olisi hyvin todennäköisesti koko Kaakkois-Aasian ja Intian sekä ennen pitkää myös Lähi-idän (paitsi luultavasti Pakistanin ja Turkin) sitoutuminen kommunismiin."

Dominoteoria